

TABELLAE GRATTIAE MAXIMILLAE

Rebuscant entre les coses personals de la meua mare *Grattia Maximilla*, morta fa un any, he trobat aquests fragments del que sembla ser el seu diari. No està complet però m'ha permès conèixer millor a la meua mare i com era la seua vida diària a Sagunt.

Ara vivim a Roma i desitge que els meus fills puguem apreciar més la figura dels seus avis i familiars de Sagunt, per això he volgut mostrar-vos a poc a poc les **tauletes de Grattia**. Us convida a escoltar-les amb nosaltres....

M'acompanyeu?

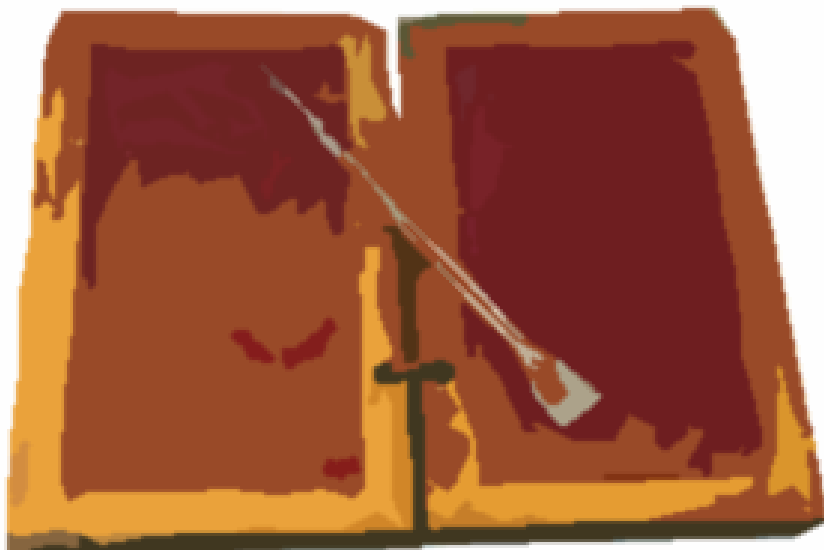

TABELLA I**De Domo Bæbia
La casa Bæbia a Saguntum***Kalendis Ianuariis (1 de gener)
Veneris dies*

Hui amb el començament de l'any he decidit començar a recollir els meus pensaments i vivències en unes tauletes perquè romanguen sempre en la meua memòria i en les dels meus descendents.

Benvolgut diari, sóc *Grattia Maximilla*, dona de *Lucius Baebius Hispanus*. Ja fa molts anys, vaig deixar la meua casa per a formar part d'un nou nucli familiar.

Ara pertany a la *gens Baebia*, una gran família i vivim en *Saguntum* en una *domus* molt bonica i acollidora. A més a més, està molt ben situada al costat del temple de Diana, en la pujada al fòrum i al teatre saguntins.

Us comptaré com és la nostra casa.

La part exterior de la *domus* és senzilla. Al costat de l'entrada hi ha una botiga (*taberna*) independent de la casa i que tenim llogat per a un bar de menjar i begudes calentes (*thermopolium*). És un gran avantatge tindre-ho tan a prop! Quan travessem el rebedor (*vestibulum*) accedim a un gran atri (*atrium*) que compta amb un buit en el sostre (*compluvium*) que facilita la il·luminació i ventilació de la sala. En terra tenim un estany (*impluvium*) que recull l'aigua de la pluja. L'atri és el cor de la casa, no sols perquè a partir d'ell s'organitzen totes les dependències de la *domus*, sinó perquè en ell es troba el larari (*lararium*), l'altar dels déus Lars que ens protegeixen i pels quals sentim molta devoció.

Atrium Domi Baebiae

Al fons de l'atri es troba el tablini (*tablinum*), el despatx del *pater familias*, el meu espòs, l'il·lustre senador *Lucius Bæbius Hispanus*, que amb 50 anys està en la seua maduresa personal i política (*grauitas*). Ja ha aconseguit alts càrrecs en *Saguntum* i a Roma i es relaciona amb el més selecte de la societat.

Quantes intrigues polítiques i compromisos s'hauran acordat entre les seues parets!

Tots els dies, el meu marit rep els clients (ciutadans protegits pel *pater*) perquè el saluden i informen (*salutatio matutina*) i ara va acompanyat del meu fill primogènit, *Lucius Bæbius Fuluius*.

Què puc dir! Em sent tan orgullosa d'ell! Amb 22 anys (*adulescentia*) ja comença a col·laborar amb el seu pare en l'administració dels negocis familiars i prompte exercirà el càrrec de *ædil* (regidor).

Als dos costats de l'atri estan les nostres habitacions (*cubicula*) i la biblioteca.

A la dreta tenim el vàter (*latrina*) i la cuina (*culina*) on jo, *Grattia Maximilla*, sóc la màxima autoritat.

Crec que he aconseguit ser el model de matrona que la meua família em va inculcar de xiqueta, mare de tres fills, una perfecta mestressa de casa que controla irreprotxablement les compres, l'organització i el treball de tots els esclaus. Els meus pares estarien molt orgullosos de mi.

Tornem de nou a la nostra casa, ...si seguim pel corredor (*andron*) fins al fons arribem al peristil (*peristylum*), un meravellós jardí amb columnes que donen a altres habitacions com el menjador (*triclinium*) i una habitació semicircular amb seients (*exhedra*). En aquest jardí passe algunes vesprades amb la meua filla *Bæbia Fulvia* ...que és un vertader terratrèmol. Amb set anys (*pueritia*) no està tranquil·la ni un moment. Pròximament començarà l'escola primària i, com és una xiqueta (*puella*) molt llesta, segur que prompte sabrà escriure i llegir. Les estones que compartisc amb ella i les seues amigues em recorden vivament la meua felicitat infantesa.

A vegades la nodrissa també ens acompanya i així podem gaudir del tresor de la casa, el nostre xicotet *Bæbius*, que va nàixer fa tres mesos. Ai, és un encant...! i està creixent fort i robust. M'agrada molt ajudar a la seua nodrissa quan ho arregla, a vegades jo mateixa li pose les benes que subjecten el seu fràgil cos, perquè sóc una matrona i he d'aprendre a cuidar d'un bebè (*infans*).

Desig que aquest primer dia de l'any en què comencen les meues memòries, anuncie un any ple d'alegries i prosperitat, tal com simbolitza la cistella amb dàtils, mel i figues (*streniae*) que m'ha regalat hui el meu benvolgut espòs.

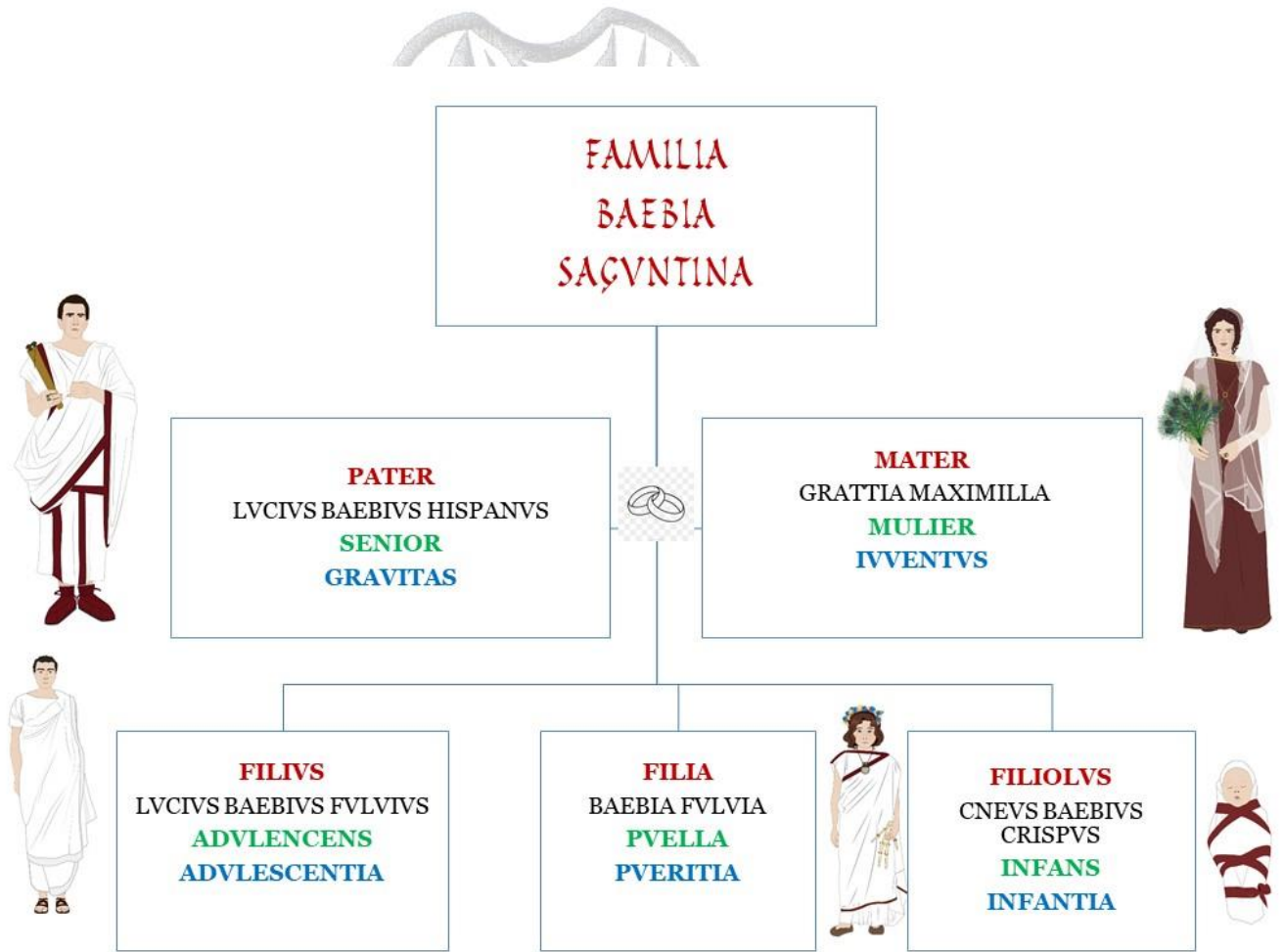
Sabies que...?

Els romans classificaven les etapes de la vida de la següent manera:

Fase de la vida	Duració	Denominació
Infància- <i>Infantia</i>	0-7 anys	Bebè- <i>infans</i>
Infantesa- <i>Pueritia</i>	7-14 anys	xiquet-xiqueta - <i>puer/puella</i>
Adolescència- <i>adulescentia</i>	14- 28 anys	adolescent- <i>adulescens</i>
Joventut- <i>Iuventus</i>	28- 50 anys	Jove, home/dona- <i>iuuenis uir/mulier</i>
Maduresa- <i>Grauitas</i>	50-70 anys	Adult- <i>senior</i>
Vellesa- <i>Senectus</i>	70-....	Ancià-anciana <i>Senex/ anus</i>

- Als 16 o 17 anys els xics passaven a ser considerats adults amb més responsabilitats i privilegis. Hi havia dues cerimònies amb les quals se celebrava aquesta nova situació: la presa de la *toga uirilis* i el primer afaitat (*depositio barbæ*). Ambdues podien fer-se el mateix dia. Després d'un sacrifici als déus i el lliurament en una caixeta amb la primera barba, era inscrit en el registre com a ciutadà romà amb els seus tres noms (*tria nomina*) i finalment realitzaven un banquet.

- Les xiques no tenien cerimònies especials perquè les tres etapes de la vida d'una dona estaven en funció del seu desenvolupament físic: xiquetes, que no poden tindre fills, dones, que ja poden ser mares, o ancianes.

PER A SABER MÉS:

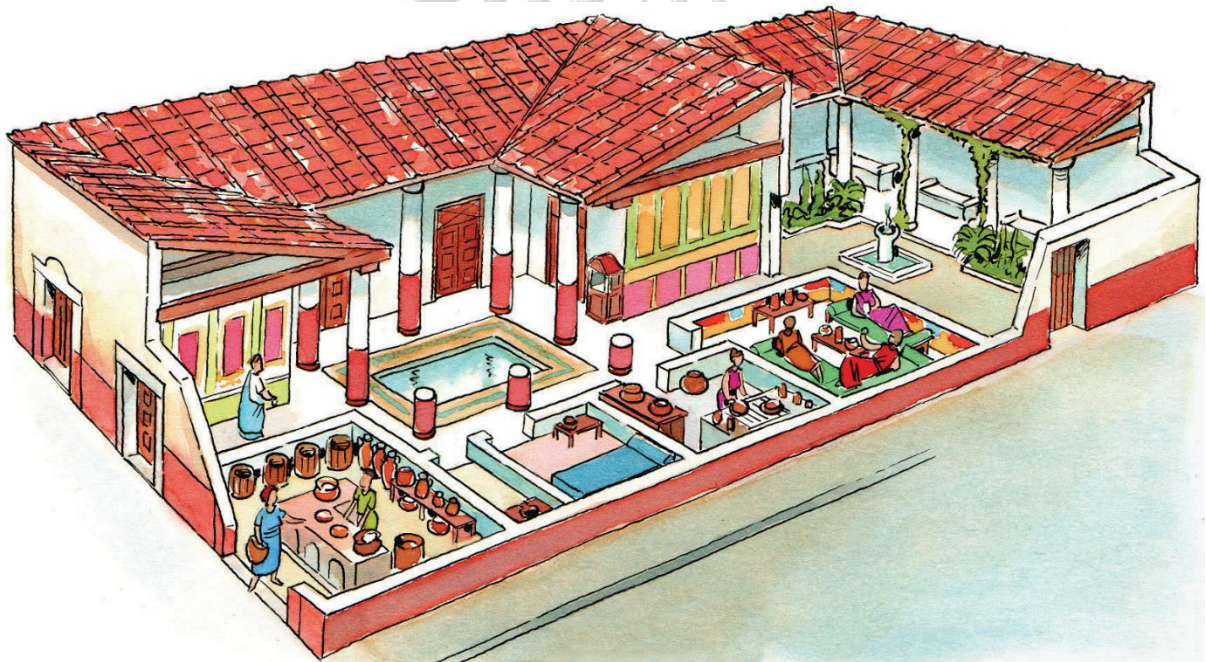
Quadern Aetates Hominis. Ludere et Discere

ACTIVITATS

I- Identifica en aquest dibuix les parts de la *domus* que descriu la nostra protagonista.

DOMUS
BAEBIA

II- Sopa de lletres

DOMUS ROMANA

ANDRON	ATRIUM
COMPLUVIUM	CUBICULA
CULINA	EXHEDRA
IMPLUVIUM	LATRINA
PERISTYLUM	TABERNA
TABLINUM	THERMOPOLIUM
TRICLINIUM	VESTIBULUM

III- *Grattia* ja us ha ensenyat la seua *domus* on viu amb els seus familiars, us animeu a completar aquest quadre?

NOM DE LA SALA	FUNCIO
<i>Triclinium</i>	
	despatx
<i>Compluvium</i>	
<i>Andron</i>	
	cuina
	estany
<i>Peristylum</i>	
<i>Exhedra</i>	
	habitacions
	altar

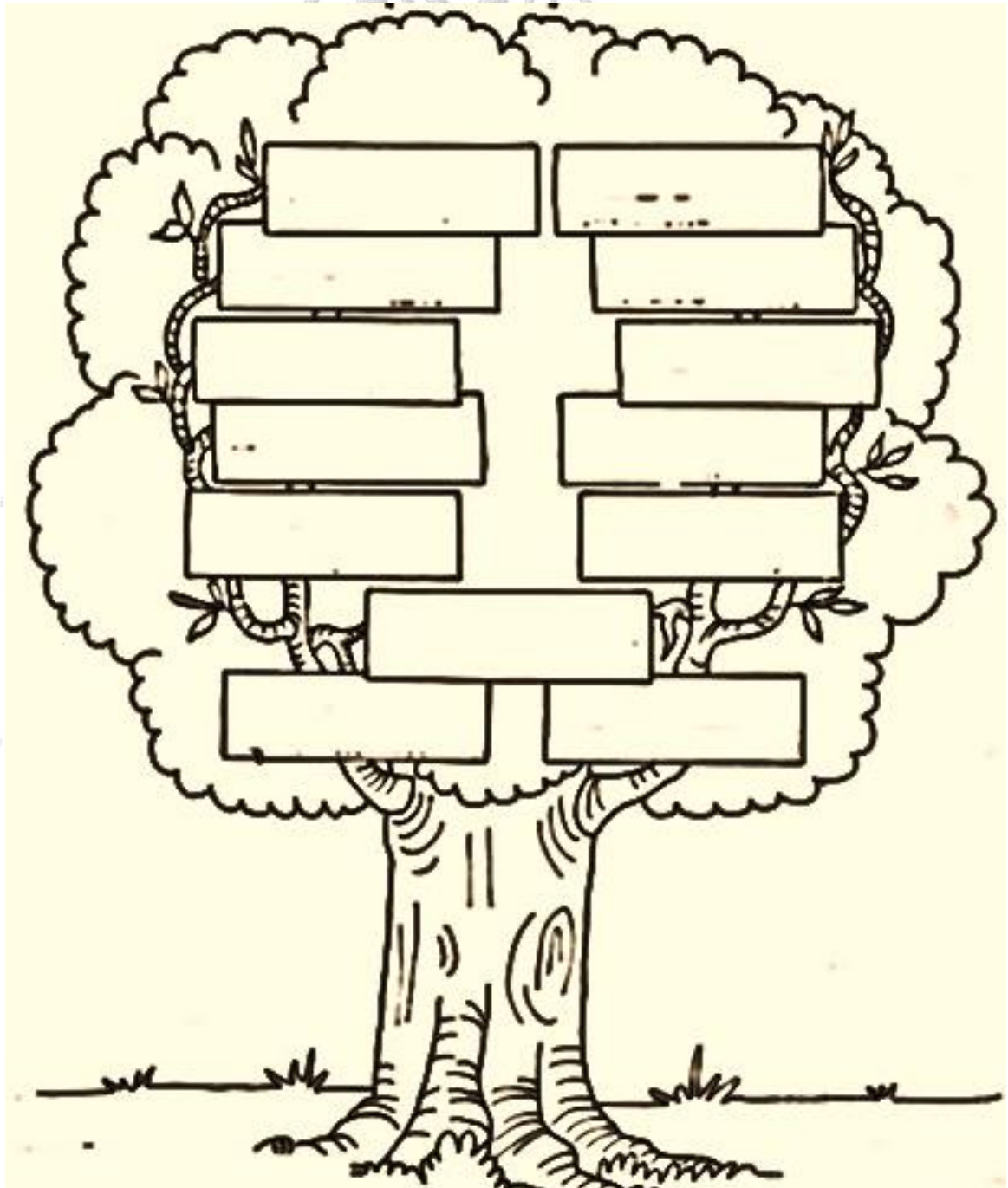
IV- Completa les graelles:

LLATI	CASTELLÀ	VALENCIÀ
<i>meus, -a, -um</i>		
<i>soror, sororis, f.</i>		
<i>frater, fratris, m.</i>		
<i>mater, matris, f.</i>		
<i>pater, patris, f.</i>		
<i>avia, -ae, f.</i>		
<i>avus, -i, m.</i>		
<i>proavia, -ae, f.</i>		
<i>proavus, -i, m.</i>		
<i>noverca, -ae, f.</i>		
<i>vitricus, -i, m.</i>		

FAMILIA PATERNA			FAMILIA MATERNA		
LLATÍ	CASTELLÀ	VALENCIÀ	LATIN	CASTELLÀ	VALENCIÀ
<i>patruus, -i, m.</i>	tío (paterno)		<i>avunculus, -i, m.</i>		oncle
<i>amita, -ae, f.</i>	tía (paterna)		<i>matertera, -ae, f.</i>		tia
<i>patruelis, -is, m.</i>		Cosí-germà	<i>sobrinus, -i, m.</i>	primo hermano (materno)	
<i>patruelis, -is, f.</i>	Prima hermana (paterna)		<i>sobrina, -ae, f.</i>	prima hermana (materna)	
<i>vitrici filius, m.</i>	hermanastro	germanastre	<i>novercae filius, m.</i>	hermanastro	
<i>vitrici filia, f.</i>	hermanastra		<i>Novercae filia, f.</i>		germanastra

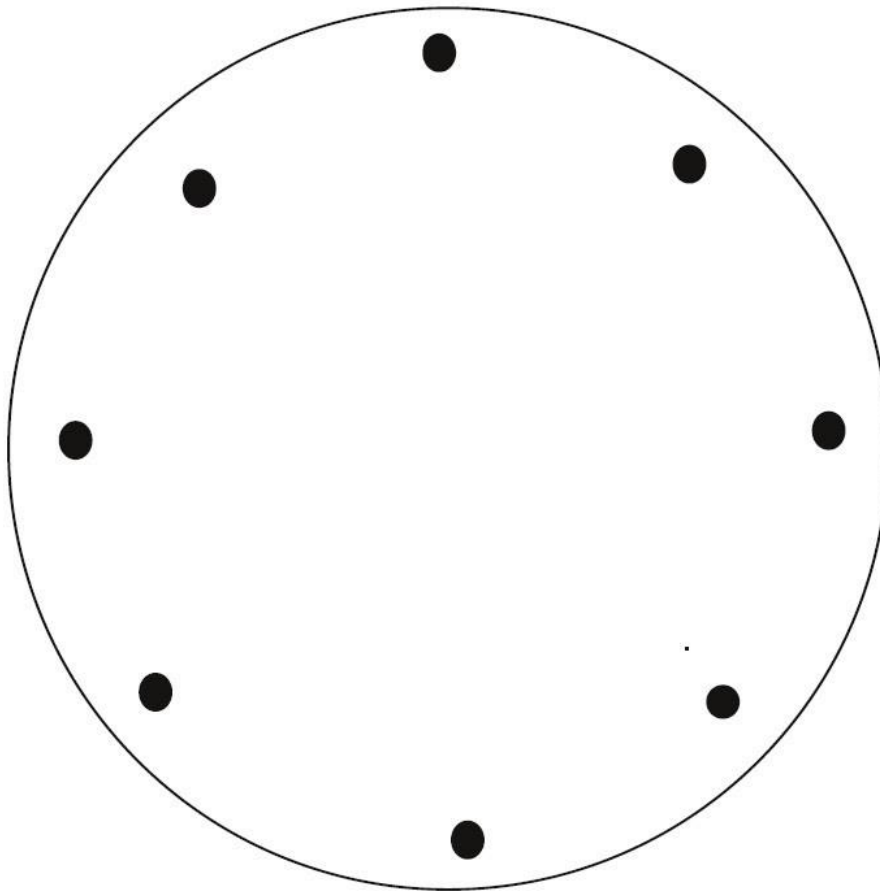
V- Fes el teu propri arbre genealògic amb fotos dels teus familiars indicant en quina etapa de la vida romana estaria cadascun dels membres de la família.

VI- Elabora la teua pròpia *bull*

Bulla era una càpsula d'or o d'altres metalls menys valuosos o fins i tot de cuir o tela, que portaven els xiquets romans com a collaret, des del *dies lustricus*, fins que eren considerats adults, en prendre la toga viril (els xiquets) o casar-se (les xiquetes). Dins es col·locaven amulets per a protegir al xiquet contra encanteris i malediccions.

Pots fer-te una *bull* seguint aquests passos:

Necessites:

- Un cercle d'uns 20 cm de diàmetre de cuir o d'un altre material semblant.
- Un cordó de cuir o símil d'uns 60 cm de llarg.
- Tisores
- Paper i bolígraf.

Elaboració:

- A dos centímetres de la vora del cuir fes els forats, sis aproximadament, i passa per ells el cordó.
- Lliga el cordó.
- Escriu un desig de bona sort i posa'l dins de la *bull*.
- També pots posar en el seu interior, amulets, records sentimentals, etc....

VII- Relaciona cada imatge amb l' etapa de la vida corresponent:

- infantia
- senectus
- pueritia
- mors
- adulescentia
- iuventus-nuptiae
- gravitas

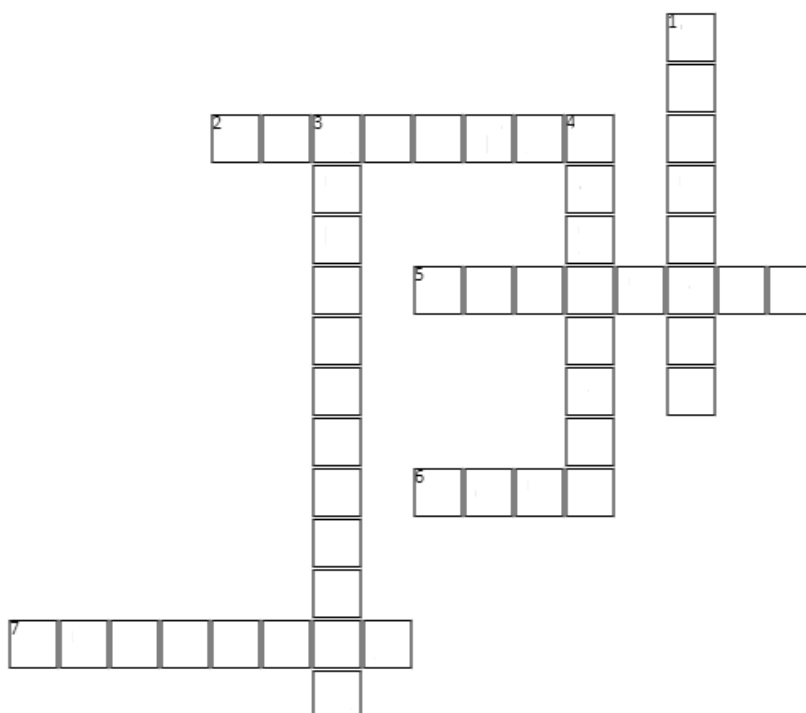
NOM ETAPA	IMATGE

VIII- Mots encreuats

ETAPES DE LA VIDA

HORIZONTALS

- 2 FASE DE LA VIDA DE 50 A 70 ANYS
 5 FASE DE LA VIDA DE 28 A 50 ANYS
 6 FINAL DE LA VIDA
 7 FASE DE LA VIDA DE 0 A 7 ANYS

VERTICALS

- 1 FASE DE LA VIDA DE 7 A 14 ANYS
 3 FASE DE LA VIDA DE 14 A 28 ANYS
 4 FASE DE LA VIDA DE 70 ANS ENDAVANT

IX- Resol aquest acròstic sobre la *domus* i la família romana. Quan l'hages solucionat obtindràs el nom de la nostra protagonista, en la primera casella de cadascuna de les respostes.

1. En llatí al grup familiar se'n diu.....
2. Escrit a l'inrevés. A la dona romana entre 28 i 50 anys se'l designava en llatí...
3. La *bullā* per als xiquets romans era un...
4. Bar de menjars i begudes calentes.....
5. Menjador romà....
6. Als xiquets se'ls denominava en llatí....
7. L'etapa dels 14 als 28 anys era....

--	--	--	--

1

--	--	--	--	--	--	--

2

--	--	--	--	--	--

3

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5

--	--	--	--	--	--

6

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7

X- Ompli la següent graella ajudant-te del text que ens narra *Grattia*:

RELACIÓ	NOM FAMILIAR	ETAPA DE LA VIDA
<i>Pater et senator</i>		
	<i>Grattia Maximilla</i>	
	<i>Baebia Fulvia</i>	
	<i>Baebius Fulvius</i>	
	<i>Baebius, el més xicotet</i>	

Fes la mateixa graella amb els membres de la teua família.

RELACIÓ	NOM FAMILIAR	ETAPA DE LA VIDA

XI- Vegem què tal et mous davant la càmera.

T'animes a representar el paper de la mare protagonista de les nostres tauletes i fer una gravació?

Pots escollir entre aquestes opcions:

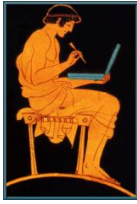
- a) Redactar un text en què *Grattia Maximilla* ens explica com i quan va decidir redactar els seus tauletes.
- b) Redactar un text en què es presenta al lector.
- c) Llegir de manera dramatitzada aquest text que t'adjuntem.

GRATTIA MAXIMILLA

Sóc **Grattia**, dona de *Lucius*.
Sóc la senyora d'aquesta casa
i tinc tres fills.

Pel matí, la meua esclava
m'ajuda a vestir-me per a
anar a l'altar a lliurar ofrenes
als déus.

RECURSOS DIGITALS

- Si et vols fer una passejada virtual per una Domus Romana, [punxa en aquest enllaç](#).
- [Visita virtual a una domus romana](#)
- [Recursos](#) sobre la Domus. Més recursos [ací](#).
- Crea la [teua família en llatí](#).
- Puzle d'una *domus*. Punxa en [aquest enllaç](#).
- [Spatium Aetates](#).
- [Instagram spatium aetates](#)
- Vídeos sobre aspectes de la vida dels joves a Roma:
 - Vida de [quatre germanes a Roma](#)
 - Presa de la [toga viril a Roma](#)

DOMUS
BAEBIA